

Kalverdiarree

Preventie door hygiëne en biestverstrekking

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven twee dierenartsen maandelijks over ziekten in de melkveehouderij. Dierenarts Toon Meesters (rechts) van dierenartsenpraktijk Visdonk uit Roosendaal en Jef Laureyns, verbonden aan de universiteit Gent (links), wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziektebeeld tot behandeling.

De laatste weken zijn wij nogal eens geconfronteerd met door diarree uitgedroogde slappe kalveren van nog geen twee weken oud. Enkele dieren lagen zelfs plat en met diepliggende ogen, zonder dat er al sprake was van diarree. In perioden waarin in korte tijd meerdere kalveren geboren worden, vormt kalverdiarree op veel bedrijven een hardnekkig probleem.

In het begin treft de infectie een enkel dier, maar als de besmetting eenmaal op het bedrijf is, dan raakt ieder volgend kalf besmet. Het zieke kalf scheidt, en schijt, grote hoeveelheden ziektekiemen uit.

De exacte oorzaak voor de diarree wordt gesteld na mestonderzoek op E. coli K99, crypto's en rota. De behandeling is tweeledig. Ten eerste moet de oorzaak worden bestreden. Dat betekent dat bij colidiarree zowel oraal als per injectie antibiotica moet worden toegediend, bij cryptosporidiën kan het middel Halocur in de melk worden toegevoegd en bij rotavirus is het zinvol om gedurende een week 150 ml biest per melkmaaltijd aanvullend te verstrekken. De antistoffen in biest vangen al een deel van de virussen weg.

Ten tweede is het bij individuele zieke dieren noodzakelijk de symptomen, zoals uitdroging, buikpijn en ondervoeding, aan te pakken. Via een infuus in het bloed en een energierijke elektrolytenmix via de bek of

een maagsonde wordt extra vocht toegediend om uitdroging te bestrijden.

Ontstekingsremmers verlichten de buikpijn en werken herstelbevorderend. Een veel gemaakte fout is het langdurig en volledig weglaten van melk, waardoor een kalf met diarree uiteindelijk aan uitputting en ondervoeding ten onder gaat. Er mag hoogstens een dag geen melk worden gegeven, maar daarna moet naast energierijke elektrolyten minstens één à twee keer daags melk worden gegeven om voldoende voedingsstoffen te garanderen. Bij adequaat ingrijpen kan de uitval meevallen, maar de aandoening kost veel extra zorg, medicijnen en tijd.

Biest met de sonde

Hygiëne en een goed biestmanagement werken preventief. Een geboorte dient plaats te vinden in een schone afkalfstal, waarna het kalf snel naar een gereinigde, droge eenlingbox of iglo verhuist, zonder daarbij met mest van oudere dieren in contact te komen. Daardoor verlaagt de infectiedruk.

Een goede biestvoorziening bezorgt het pasgeboren kalf extra energie en weerstand. De eerste biest bevat enorm veel antistoffen en voedingsstoffen en is 24 uur houdbaar. Een prima schema is: twee liter biest onmiddellijk na de geboorte toedienen, nog twee liter binnen twaalf uur en weer twee liter twaalf uur daarna.

De antistoffen in de biest kunnen op de eerste levensdag zo van de darm naar het bloed van het kalf. Mocht een pasgeboren kalf na twee uur nog niet uit de speenfles drinken, dan adviseren wij om biest met de sonde in te geven. Door vaccinatie van hoogdrachtige koeien en vaarzen zo'n acht tot vijf weken voor afkalven wordt de hoeveelheid antistoffen in de biest verhoogd. Op probleembedrijven is vaccineren een dankbare aanvullende preventie.

Toon Meesters, dierenarts te Roosendaal

De encyclopedie **Kalverdiarree**

Diarree bij jonge kalveren heeft twee hoofdoorzaken: de voeding of een infectie. De verschijnselen van voedingsdiarree zijn vaak mild. De gevolgen van een infectieuze diarree zijn daarentegen ernstig tot fataal. Besmette dieren verliezen veel vocht, drinken slecht en worden slap. Er zijn drie infectieuze oorzaken: de E. coli K99-bacterie, het rota-coronaviruscomplex en de cryptosporidie-protozoa zorgen ieder voor zich, maar vaak ook in combinatie, voor hardnekkige problemen. Een coli-infectie ontstaat rond de derde levensdag, terwijl rotavirus en cryptosporidiën vanaf de zevende dag diarree veroorzaken.